

МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ

ДНІПРОПЕТРОВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ВНУТРІШНІХ СПРАВ

НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ПРАВА ТА ІННОВАЦІЙНОЇ ОСВІТИ

КАФЕДРА ЗАГАЛЬНОПРАВОВИХ ДИСЦИПЛІН

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«ПРАВО ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ»

Рівень вищої освіти *другий (магістерський)*

Галузь знань *08 Право*

Спеціальність *081 «Право»*

Освітня програма *«Право»*

Статус навчальної дисципліни *обов'язкова*

Мова навчання *українська*

Дніпро – 2023

ЗАТВЕРДЖЕНО

Навчально-методичною радою
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ
Протокол від 31.08.2023 № 12

СХВАЛЕНО

Вченою радою Навчально-
наукового інституту права та
інноваційної освіти
Протокол від 29.08.2023 № 1

ПОГОДЖЕНО

Гарант освітньої програми «Право»

(підпис)

Володимир КИЯН

Розглянуто на засіданні кафедри загальноправових дисциплін Навчально-
наукового-інституту права та інноваційної освіти
Протокол від 28.08.2023 № 1

*Право Європейського Союзу // Робоча програма навчальної дисципліни. Дніпро:
Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ, 2023. 17 с.*

РОЗРОБНИКИ:

1. Професор кафедри загальноправових дисциплін Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ, доктор юридичних наук, професор, Грицай Ірина Олегівна;

2. Доцент кафедри загальноправових дисциплін Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ, кандидат юридичних наук, доцент, Степаненко Кирило Володимирович.

РЕЦЕНЗЕНТИ:

1. Суддя Запорізького окружного адміністративного суду, Артоуз Олеся Олександрівна;

2. Професор кафедри міжнародного права Університету митної справи та фінансів, доктор юридичних наук, професор, Легка Оксана Володимирівна.

**Лист оновлення та перезатвердження робочої програми
навчальної дисципліни**

Навчальний рік	Дата засідання кафедри, протокол – розробника РПНД	Зміст змін	Підпис завідувача
20__/20__			
20__/20__			
20__/20__			

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ:

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни	
	денна форма здобуття вищої освіти	заочна форма здобуття вищої освіти
Кількість кредитів ЄКТС	3	3
Загальна кількість годин:	90	90
Рік підготовки:	1	1
Семестр:	1	1
Лекції	18	8
Семінарські	22	8
Практичні	-	-
Самостійна робота	50	74
Індивідуальні завдання (курсова робота):	-	
Підсумковий семестровий контроль:	залік	

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ:

Мета та завдання навчальної дисципліни «Право Європейського Союзу» є поглиблення знань з права ЄС, вдосконалення навичок правильного тлумачення і реалізації норм та принципів ЄС у звичайних умовах професійної діяльності та в особливий період.

Вивчення дисципліни забезпечує формування компетентностей за освітньою програмою:

Інтегральна компетентність – здатність розв'язувати задачі дослідницького та/або інноваційного характеру у сфері права.

Загальні компетентності:

ЗК3 – Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК8 – Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).

ЗК9 – Здатність працювати в команді.

Спеціальні компетентності:

СК1 – Здатність застосовувати принципи верховенства права для розв'язання складних задач і проблем, у тому числі, у ситуаціях правової невизначеності.

СК2 – Повага до честі і гідності людини як найвищої соціальної цінності, розуміння їх правової природи.

СК3 – Знання і розуміння міжнародних стандартів прав людини, положень Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, а також практики Європейського суду з прав людини.

СК4 – Здатність оцінювати взаємодію міжнародного права та міжнародних правових систем з правовою системою України.

Пререквізити: «Конституційне право», «Міжнародне право», «Теорія держави і права».

Постреквізити: «Застосування стандартів Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод», «Публічне право: практика тлумачення і застосування».

Програмні результати навчання:

ПРН2 – Співвідносити сучасну систему цивілізаційних цінностей з правовими цінностями, принципами та професійними етичними стандартами; ідентифікувати етичні питання та застосовувати етичні норми у професійній діяльності.

ПРН10 – Аналізувати взаємодію міжнародного права та міжнародно-правових систем з правовою системою України на основі усвідомлення основних сучасних правових доктрин, цінностей та принципів функціонування права.

ПРН12 – Проводити порівняльно-правовий аналіз окремих інститутів права різних правових систем, враховуючи взаємозв'язок правової системи України з правовими системами Ради Європи та Європейського Союзу.

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ:

ТЕМА 1. ПОНЯТТЯ, ОСОБЛИВОСТІ І СТРУКТУРА ПРАВА ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ

Визначення поняття «право Європейського Союзу». Ознаки, що характеризують його соціальну і юридичну сутність.

Право Європейського Союзу, внутрішньодержавне (національне) право і міжнародне право: співвідношення і взаємодія. Співвідношення права Європейського Союзу з міжнародним публічним і приватним правом.

Система права ЄС. Вплив правових традицій країн Європи на правову систему Європейського Союзу і правові наслідки участі держав у Європейському Союзі. Елементи романо-германської (континентальної) і англосаксонської правових родин у праві Європейського Союзу.

Вплив введення воєнного стану в Україні на право Європейського Союзу.

ТЕМА 2. ДЖЕРЕЛА ПРАВА ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ

Класифікація джерел права Європейського Союзу. Подібність і відмінність джерел права Європейського Союзу і джерел інших правових систем.

Джерела первинного права. Установчі документи (договори) Європейського Союзу: поняття і система. Порядок перегляду установчих договорів.

Договір про Європейський Союз і Договір про функціонування Європейського Союзу як основні джерела первинного права, їх структура і загальний зміст. Інші джерела первинного права.

Джерела вторинного права. Правові акти Європейського Союзу, їх юридичні властивості (регламент, директива, рішення та ін.).

Структура і зміст нормативних актів Союзу.

Джерела прецедентного права. Роль Суду ЄС у розвитку права Європейського Союзу.

Міжнародний договір як джерело права Європейського Союзу. Міжнародні договори Європейського Союзу з третіми державами.

Вплив воєнного стану в Україні на застосування різних джерел права ЄС.

ТЕМА 3. ІНСТИТУТИ ТА ОРГАНИ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ

Поняття «інститут», «орган», установа у праві Європейського Союзу. Система інститутів Європейського Союзу. Принцип єдності інституційного механізму Союзу. Особливості правового статусу органів Європейського Союзу, не віднесених до категорії «інститути».

Установи ЄС. Джерела права, якими регулюється статус інститутів, органів, установ Європейського Союзу: установчі договори, статути, внутрішні регламенти та ін.

Основні тенденції розвитку організаційного механізму Союзу на сучасному етапі. Місцезнаходження органів Союзу. Реформа організаційного механізму Європейського Союзу відповідно до Ніщського договору 2001 р., та Лісабонського Договору 2007 р. Нові органи і посадові особи Європейського Союзу.

Місце Ради ЄС в системі органів Європейського Союзу. Склад і порядок формування. Порядок роботи і прийняття рішень Ради ЄС. Способи прийняття рішень у Раді ЄС. Особливості прийняття актів у Раді ЄС на основі одноголосності і кваліфікованої більшості. «Зважене» голосування. Повноваження Ради ЄС: обсяг і зміст. Повноваження в сфері законодавчої і виконавчої влади. Повноваження по формуванню органів і посадових осіб Європейського Союзу. Зовнішньополітичні та інші повноваження Ради ЄС. Відповідальність Ради ЄС.

Європейська рада - вищий орган політичної координації в рамках Союзу. Причини створення, правова інституціоналізація Європейської ради. Європейська рада і Рада Європейського Союзу.

Склад і порядок формування Європейської ради. Порядок скликання і проведення засідань. Голова Європейської ради. Повноваження Європейської ради. Висновки Європейської ради і порядок їх реалізації. Спеціальні повноваження Європейської ради.

Взаємодія інститутів ЄС та органів влади України в умовах воєнного стану.

ТЕМА 4. ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ПАРЛАМЕНТ

Місце Європейського парламенту в системі органів Союзу. Склад. Порядок обрання депутатів.

Порядок роботи Європарламенту. Сесії і загальні парламентські процедури. Способи прийняття рішень.

Повноваження Європарламенту. Особливості реалізації законодавчих, фінансових і контрольних повноважень Європарламенту. Повноваження Європарламенту по створенню органів і призначенню посадових осіб в ЄС і на міжнародній арені.

Юридична і політична відповідальність Європарламенту і його членів. Депутатський імунітет.

Європейський парламент та введення воєнного стану в Україні: можливі санкції та підтримка.

ТЕМА 5. ПРАВОВИЙ СТАТУС ЛЮДИНИ ТА ГРОМАДЯНИНА В ЄВРОПЕЙСЬКОМУ СОЮЗІ

Основи правового положення людини і громадянина - самостійний інститут у системі права Європейського Союзу, історія його формування.

Джерела основ правового положення людини і громадянина в Європейському Союзі. Роль прецедентного права Суду ЄС.

Інкorporація у правову систему Європейського Союзу Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод 1950 р.

Хартія Європейського Союзу про основні права 2000 р.: причини прийняття, порядок розробки, подальші перспективи. Структура і зміст Хартії.

Система основ правового положення людини і громадянина: громадянство Союзу, принципи правового статусу особи, основні права і їх гарантії.

Поняття принципів правового статусу особи. Способи закріплення принципів правового статусу особи в засновницьких договорах і інших джерелах права Європейського Союзу.

Причини і цілі введення громадянства Союзу. Громадянство Європейського Союзу і громадянство держав-членів. Підстави набуття і припинення громадянства Союзу. Інститут громадянства Союзу на сучасному етапі, перспективи подальшого розвитку.

Особливості побудови системи основних прав у Хартії Європейського Союзу 2000 р. Особисті (громадянські), політичні, економічні, соціальні і культурні права, гарантовані Європейським Союзом. Права людини і права громадянина (права, зарезервовані для громадян Союзу). Припустимі обмеження на здійснення основних прав і свобод. Основні обов'язки громадянина.

Поняття і призначення гарантій прав і свобод, їх юридичне закріплення в актах Європейського Союзу. Класифікація гарантій. Інституціональні гарантії. Судовий захист прав і свобод. Позасудові механізми захисту прав і свобод.

Забезпечення прав підозрюваних, обвинувачуваних і підсудних у кримінальному процесі.

Вплив воєнного стану в Україні на права українських громадян у ЄС.

ТЕМА 6. СУДОВІ ОРГАНИ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ. КОНТРОЛЬНІ ОРГАНИ. КОНСУЛЬТАТИВНІ ОРГАНИ. ФІНАНСОВІ УСТАНОВИ

Судова система Європейського Союзу: загальні принципи побудови.

Суд ЄС - головний судовий орган ЄС. Склад і порядок формування Суду ЄС. Особливості статусу генеральних адвокатів. Гарантії незалежності членів Суду ЄС. Пленум і палати Суду ЄС.

Юрисдикція Суду ЄС. Справи прямої юрисдикції. Преюдиціальні запити національних судів.

Правовий статус трибуналу. Юрисдикція трибуналу. Порядок оскарження рішень трибуналу. Спеціалізовані трибунали.

Система контрольних органів Європейського Союзу, її розвиток на сучасному етапі. Європейська рахункова палата – орган фінансового контролю ЄС.

Омбудсман Європейського Союзу. Причини введення посади Омбудсмана в Європейському Союзі. Повноваження Омбудсмана.

Причини і цілі створення консультативних органів Європейського Союзу, особливості їх правового статусу. Основні і допоміжні консультативні органи. Правове положення Економічного і соціального комітету і Комітету регіонів.

Система фінансових установ Європейського Союзу, її основні елементи. Європейський інвестиційний банк (ЄІБ): місце в організаційному механізмі ЄС, правовий статус.

Роль судових та контрольних органів ЄС у контексті введення воєнного стану в Україні, вплив на фінансові установи.

ТЕМА 7. ПРАВОВІ ПИТАННЯ ІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНИ ДО ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ

Правові взаємини між колишнім СРСР і Європейськими Співтовариствами.

Взаємне визнання між Радою Економічної Взаємодопомоги та Європейським Економічним Співтовариством. Угода між СРСР і Європейськими Співтовариствами 1989 р.

Система угод між Україною і Європейським Союзом. Угода про партнерство і співробітництво 1994 р. (УПС): загальна характеристика і основний зміст та інші угоди між Україною і Європейським Союзом. Європейська «політика сусідства»,

План дій Україна-ЄС, «Порядок денний асоціації Україна-ЄС» 2009 р., Угода про асоціацію з ЄС 2014 р.

Стратегія «Східного партнерства». Сучасна стратегія України стосовно Європейського Союзу. Перспективи подальшого розвитку правового регулювання взаємин (спрощення візового режиму, договір про асоціацію, створення зони вільної торгівлі та ін.). Адаптація законодавства України до законодавства ЄС. Сучасна стратегія України стосовно Європейського Союзу в умовах воєнного стану.

Вплив воєнного стану в Україні на процес інтеграції та виконання вимог ЄС щодо реформ і адаптації законодавства.

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ:

Структура навчальної дисципліни наведена у додатку 1.1, 1.2.
Додатки 1.1, 1.2. (оновлюються щорічно)

Форма підсумкового контролю успішності навчання

Підсумковий контроль – це перевірка рівня засвоєння знань, навичок, вмінь та інших компетентностей за певний період навчання (навчальний семестр, навчальний рік).

З навчальної дисципліни «Право Європейського Союзу» передбачено:

для денної форми навчання – залік;

для заочної форми навчання – залік.

Критерії та засоби оцінювання успішності навчання

Критерієм успішного проходження здобувачем підсумкового оцінювання може бути досягнення ним мінімальних порогових рівнів оцінок за кожним запланованим результатом навчання навчальної дисципліни. **Мінімальний пороговий рівень оцінки** визначається за допомогою якісних критеріїв і трансформується в мінімальну позитиву оцінку використовуваної числової (рейтингової) шкали. **Критерії оцінювання аудиторної, самостійної та індивідуальної роботи** розроблені кафедрою загальноправових дисциплін з урахуванням загальних критеріїв, визначених Положенням про організацію освітнього процесу у Дніпропетровському державному університеті внутрішніх справ.

В Університеті встановлюється єдина максимальна сума балів за всі види робіт з навчальної дисципліни – **100 балів**.

Встановлюються: максимальні суми балів за виконання завдань у рамках аудиторної – **30 балів**, самостійної та індивідуальної роботи – **30 балів; 40 балів** – за виконання завдань, винесених на підсумковий контроль.

Для навчальної дисципліни «*Право Європейського Союзу*» засобами діагностики знань (успішності навчання) виступають:

- *завдання для семінарських занять* (на семінарських заняттях викладач оцінює виступи здобувачів вищої освіти, їх активність у дискусії, уміння формулювати і відстоювати свою думку тощо. Перелік тем семінарських занять та завдання, що розв'язуються, визначається робочою програмою навчальної дисципліни. Підсумкові оцінки за семінарське заняття вносяться у відповідний журнал);

- *завдання для індивідуальної та самостійної роботи здобувачів вищої освіти, теми рефератів* (передбачаються робочою програмою навчальної дисципліни. Виконання завдань, які виносяться на самостійну та індивідуальну роботу, контролюється науково-педагогічним працівником *під час консультацій*);

- *завдання для підсумкового контролю* (використовуються як засіб контролю знань здобувачів вищої освіти після вивчення навчальної дисципліни; дозволяють оцінити досягнутий особою рівень сформованості знань, умінь і навичок);

- *тести* (можуть використовуватися для діагностики успішності під час аудиторних та практичних занять або як форма самоконтролю).

Для навчальної дисципліни «*Право Європейського Союзу*» засобами діагностики знань (успішності навчання) виступають: заліки, командні проекти, стандартизовані тести, реферати, есе, презентації результатів виконаних завдань та досліджень, презентації та виступи на наукових заходах здобувачів, індивідуальні та групові завдання, малювання мап, контурних та електронних мап, виготовлення таблиць, схем.

Критерії оцінювання аудиторної роботи здобувачів вищої освіти

Бали	Пояснення
5	Питання, винесені на розгляд, засвоєні у повному обсязі; на високому рівні сформовані необхідні практичні навички та вміння; всі навчальні завдання, передбачені планом заняття, виконані в повному обсязі. Під час заняття продемонстрована стабільна активність та ініціативність. Відповіді на теоретичні питання, розв'язання практичних завдань, висловлення власної думки стосовно дискусійних питань ґрунтується на глибокому знанні чинного законодавства, теорії та правозастосовної практики.
4	Питання, винесені на розгляд, засвоєні у повному обсязі; в основному сформовані необхідні практичні навички та вміння; всі передбачені планом заняття навчальні завдання виконані в повному обсязі з неістотними неточностями . Під час заняття продемонстрована ініціативність. Відповіді на питання, розв'язання практичних завдань, висловлення власної думки стосовно дискусійних питань переважно ґрунтується на знанні чинного законодавства, теорії та правозастосовної практики.
3	Питання, винесені на розгляд, у цілому засвоєні ; практичні навички та вміння мають поверхневий характер , потребують подальшого напрацювання та закріплення; навчальні завдання, передбачені планом заняття, виконані, деякі види завдань виконані з помилками .
2	Питання, винесені на розгляд, засвоєні частково, прогалини у знаннях не носять істотного характеру ; практичні навички та вміння сформовані недостатньо ; більшість навчальних завдань виконано, деякі з виконаних завдань містять істотні помилки , які потребують подальшого усунення.
1	Здобувач не готовий до заняття, не знає більшої частини програмного матеріалу, з труднощами виконує завдання, невпевнено відтворює терміни і поняття, що розглядалися під час заняття, допускає змістовні помилки, не володіє відповідними вміннями і навичками, необхідними для розв'язання професійних завдань.
0	Відсутність на занятті.

Критерії оцінювання самостійної та індивідуальної роботи здобувачів вищої освіти

За **самостійну та індивідуальну роботу** здобувач вищої освіти отримує бали після виконання наступних видів завдань, які оцінюються згідно їх складності.

Бали	Вид завдання
30	Написання та публікація наукової статті у фаховому виданні (за наявності опублікованих матеріалів із вказівкою на керівника)
15	Написання та публікація тез доповіді на конференції (за наявності опублікованих матеріалів із вказівкою на керівника)
15	Підготовка мультимедійної презентації (мінімум 20 слайдів) з обраної теми (оцінюється максимум у 5 балів з урахуванням актуальності, новизни тематики, повноти розкриття теми, графічного оформлення та креативності підходу)
15	Підготовка тестових питань (мінімум 20 питань, одне питання 4 варіанти відповіді) з обраної теми (оцінюється максимум у 5 балів з урахуванням актуальності, новизни тематики, відповідності джерельній базі, точності та

	лаконічності сформованих питань та відповідності до теми завдання варіантів відповіді)
15	Підготовка 5 практичних задач з обраної теми (одна практична задача оцінюється максимум у 3 бали з урахуванням актуальності та новизни тематики, лаконічності сформованої фабули, відповідності законодавчої бази, визначеності правових відносин)

Шкала оцінювання: національна та ECTS

За 100-бальною шкалою	За національною шкалою	За шкалою ECTS	Пояснення
90- 100	Відмінно	A	Теоретичний зміст курсу засвоєний у повному обсязі (<i>повна здатність</i> застосовувати знання завдань, принципів і доктрин трудового права, а також змісту його правових інститутів; знання і розуміння особливостей реалізації та застосування норм трудового права); сформовані необхідні практичні навички (<i>повна здатність</i> до критичного та системного аналізу трудово-правових явищ і застосування набутих знань у професійній діяльності розуміння суті реформування трудового права, відображення їх в наукових публікаціях)
83- 89	Добре	B	Теоретичний зміст курсу засвоєний у повному обсязі (здатність застосовувати знання завдань, принципів і доктрин трудового права, а також змісту його правових інститутів <i>в достатньому обсязі</i> ; знання і розуміння особливостей реалізації та застосування норм трудового права); в основному сформовані необхідні практичні навички (здатність до критичного та системного аналізу розумінні суті реформування трудового права відображення їх в наукових публікаціях <i>в достатньому обсязі</i>)
75- 82		C	Теоретичний зміст курсу переважно засвоєний (здатність застосовувати знання завдань, принципів і доктрин трудового права, а також змісту його правових інститутів <i>на належному для правника рівні</i> ; знання і розуміння особливостей реалізації та застосування норм трудового права); в основному сформовані практичні навички (здатність до критичного та системного аналізу трудово-правових явищ і застосування набутих знань у професійній діяльності розумінні суті реформування трудового права відображення їх в наукових публікаціях <i>на належному для науковця рівні</i>)
68- 74		D	Теоретичний зміст курсу засвоєний не повністю , але прогалини не носять істотного характеру (<i>неповна</i> здатність застосовувати знання завдань, принципів і доктрин трудового права, а також змісту його правових інститутів <i>на належному для правника рівні</i> ; знання і розуміння особливостей реалізації та застосування норм трудового права); в основному сформовані практичні навички (<i>неповна</i> здатність до критичного та системного аналізу трудово-правових явищ і застосування набутих знань у професійній діяльності відображення проблем галузі в наукових публікаціях <i>на належному для науковця рівні</i>)
60- 67	Незадовільно	E	Теоретичний зміст курсу засвоєний частково (<i>часткова</i> здатність застосовувати знання завдань, принципів і доктрин трудового права, а також змісту його правових інститутів; не сформовані деякі практичні навички (<i>часткова</i> здатність до аналізу трудово-правових явищ і застосування набутих знань у професійній діяльності при кваліфікації правопорушень в сфері трудового права, відмежування їх від інших правопорушень, відображення їх в наукових публікаціях)
35- 59		FX	Теоретичний зміст курсу засвоєний частково з істотними прогалинами (НЕЗДАТНІСТЬ застосовувати знання завдань, принципів і доктрин трудового права, а також змісту його правових інститутів; не сформовані необхідні практичні навички (НЕЗДАТНІСТЬ до аналізу трудово-правових явищ і застосування

			набутих знань у професійній діяльності, відображення їх в наукових публікаціях)
1- 34		F	Теоретичний зміст курсу не засвоєний (ПОВНА НЕЗДАТНІСТЬ застосовувати знання завдань, принципів і доктрин трудового права, а також змісту його правових інститутів); не сформовані необхідні практичні навички (ПОВНА НЕЗДАТНІСТЬ до аналізу трудово-правових явищ і застосування набутих знань у професійній діяльності, відображення їх в наукових публікаціях)

**Інформаційне та методичне забезпечення навчальної дисципліни
(рекомендовані джерела інформації)**

Додаток 1.3 (оновлюється щорічно та/або в разі необхідності).

ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ПРАВО ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ»

Освітній ступінь *магістр*
Спеціальність *081 «Право»*
на *2023/2024* навчальний рік

Форма навчання: ДЕННА **Обсяг:** 3 кредити ЄКТС (90 годин)

Навчально-науковий інститут права та інноваційної освіти
Курс *1* Групи *М-ЮД-321-322*

№ теми	Назва теми	Загальний обсяг годин	Аудиторна робота				С/Р та І/Р
			Всього	Лекції	С/З	П/З	
1	2	3	4	5	6	7	8
1	Поняття, особливості і структура права Європейського Союзу	16	8	4	4		8
2	Джерела права Європейського Союзу	14	8	4	4		6
3	Інститути та органи Європейського Союзу	12	4	2	2		8
4	Європейський парламент	14	6	2	4		8
5	Правовий статус людини та громадянина в Європейському Союзі	12	4	2	2		8
6	Судові органи Європейського Союзу. Контрольні органи. Консультативні органи. Фінансові установи	12	6	2	4		6
7	Правові питання інтеграції України до Європейського Союзу	10	4	2	2		6
	Разом за семестр	90	40	18	22		50
	Форма підсумкового контролю		залік				

Розглянуто і схвалено на засіданні кафедри загальноправових дисциплін Навчально-наукового інституту права та інноваційної освіти, протокол від 28.08.2023 р. № 1.

Директор
Навчально-наукового інституту
права та інноваційної освіти

 Вікторія САВІЩЕНКО

ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ПРАВО ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ»

Освітній ступінь *магістр*

Спеціальність *081 «Право»*

на *2023/2024* навчальний рік

Форма навчання: ЗАОЧНА Обсяг: 3 кредити ЄКТС (*90* годин)

Навчально-науковий інститут заочного навчання та підвищення кваліфікації

Курс *1* Групи *М-ЮЗ-321-326*

№ теми	Назва теми	Загальний обсяг годин	Аудиторна робота				С/Р та І/Р
			Всього	Лекції	С/З	П/З	
1	2	3	4	5	6	7	8
1	Поняття, особливості і структура права Європейського Союзу	14	4	2	2		10
2	Джерела права Європейського Союзу	12	2	2			10
3	Інститути та органи Європейського Союзу	16	4	4			12
4	Європейський парламент	16	2		2		14
5	Правовий статус людини та громадянина в Європейському Союзі	14	2		2		12
6	Судові органи Європейського Союзу. Контрольні органи. Консультативні органи. Фінансові установи	12	2		2		10
7	Правові питання інтеграції України до Європейського Союзу	6					6
Разом за семестр		90	16	8	8		74
<i>Форма підсумкового контролю</i>		<i>залік</i>					

Розглянуто і схвалено на засіданні кафедри загальноправових дисциплін Навчально-наукового інституту права та інноваційної освіти, протокол від 28.08.2023 р. № 1.

Директор
Навчально-наукового інституту
права та інноваційної освіти

 Вікторія САВІЩЕНКО

ІНФОРМАЦІЙНЕ ТА МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ПРАВО ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ»

Освітній ступінь *магістр*

Спеціальність *081 «Право»*

на *2023/2024* навчальний рік

Основні нормативні акти:

- Конституція України від 28 червня 1996 року. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 30. Ст. 141 (зі змінами внесеними Законом України «Про внесення змін до статті 80 Конституції України (щодо недоторканності народних депутатів України)» від 03 вересня 2019 р. *Відомості Верховної Ради України*. 2019. № 38. Ст. 160.).
- акти міжнародного права:
 1. Європейська Конвенція про громадянство. Міжнародний договір від 7 листопада 1997 р. *Бюлетень законодавства і юридичної практики України*. 2001. № 11. С. 69-77.
 2. Європейська хартія регіональних мов або мов меншин від 5 листопада 1992 року. *Офіційний вісник України*. 2006. № 50. С. 11.
 3. Загальна декларація прав людини від 10 грудня 1948 року. *Офіційний вісник України*. 2008. № 93. С. 89.
 4. Конвенція про статус апатридів. Міжнародний договір від 28 вересня 1954 р. (Витяг). *Бюлетень законодавства і юридичної практики України*. 2001. № 11. С. 131-139.
 5. Конвенція про статус біженців. Документ ООН від 28 липня 1951 р. (Витяг). *Бюлетень законодавства і юридичної практики України*. 2001. № 11. С. 111-120.
 6. Загальна декларація прав людини від 10 грудня 1948 року. *Офіційний вісник України*. 2008. № 93. С. 89.
 7. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод від 4 листопада 1950 року. *Офіційний вісник України*. 1998. № 13. С. 270.

Підручники:

1. Білас І. Г., Білас А. І. Сучасна юриспруденція : підручник у чотирьох кн. Книга перша: Сучасна теорія держави. Київ : ЮНЕСКО-СОЦІО, 2018. 456 с.

2. Матеріальне право Європейського союзу / В. І. Муравйов, С. Д. Білоцький, О. О. Гріненко, М. О. Медведєва та ін. Київ : Ін Юре, 2016. 400 с.

3. Основи права Європейського Союзу : підручник / за заг. ред. Т. Л. Сироїд. Харків: Право, 2018. 454 с.

4. Право Європейського Союзу: основи теорії : підручник / за заг. ред. І. В. Яковюка. Харків : Право, 2019. 357 с.

Навчальні посібники, інші дидактичні та методичні матеріали:

1. Право Європейського Союзу (в питаннях і відповідях) : навч.-довід. посіб. / за заг. ред. І.В. Яковюка. Харків : Право, 2019. 177 с.

2. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод (в питаннях і відповідях) : навч.-довід. посіб. / за заг. ред. І. В. Яковюк. 2-ге вид., випр. Харків : Право, 2020. 124 с.

3. Право Європейського Союзу (в питаннях і відповідях) : навч.-довід. посіб. За заг. ред. І. В. Яковюка. 2-ге вид., випр. Харків : Право, 2020. 177 с.

Монографії та інші наукові видання:

1. Абдуллаєв Р. Генеза та сучасний стан правового регулювання інституту санкцій у праві Європейського Союзу. *Юридичний вісник*. 2018. № 1. С. 98-102.

2. Божко В. М. Порівняльно-правовий аналіз особливостей проходження публічної служби в Україні та Європейському Союзі. *Приватне та публічне право*. 2018. № 3. С. 84-90.

3. Булижин І. В. Правове регулювання процедур банкрутства у країнах Європейського Союзу. *Приватне та публічне право*. 2017. № 4. С. 44-48.

4. Грицай І. О. Реформування гендерної політики в умовах євроінтеграції. *Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ*. 2022. № 2. С. 210-216.

5. Грицай І. О. Поняття "внутрішньо переміщеної особи" в юридичній науці та шляхи його вдосконалення. *Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ*. 2022. № 2. С. 127-132.

6. Грицай І. О. Гендерна рівність в інститутах влади України: політико-правовий аспект. *Наукові перспективи*. 2023. № 7 (37). С. 735-747.

7. Добрянський С. До характеристики юридичного гарантування прав людини у Європейському Союзі. *Вісник Львівського університету. Серія міжнародні відносини*. 2016. Вип. 38. С. 233–245.

8. Забара І. Міжнародно-правове регулювання надання електронних комунікаційних послуг в умовах розвитку зони вільної торгівлі між Україною та Європейським Союзом. *Право України*. 2016. № 4. С. 60-69.

9. Кикоть П. В. "Вільне небо" між Україною та Європейським Союзом: удосконалення правового регулювання ринку авіаційних перевезень. *Науковий вісник Національної академії внутрішніх справ*. 2018. № 1. С. 351-359.

10. Коваленко Я. І. Аналіз діяльності органів європейського союзу, до компетенції яких входить захист прав людини. *Вісник Пенітенціарної асоціації України*. 2018. № 1. С. 184-190.

11. Овечкіна О. С. Гармонізація національного законодавства із правом Європейського союзу у сфері інтелектуальної власності. *Право.ua*. 2017. № 2. С. 35-41.

12. Орлова О. О. Перспективи вступу України до Європейського Союзу. *Право і суспільство*. 2023. № 2. С. 49-54.

13. Orlova O. O., Alforova T. M., Lezhnieva T. M., Chernopiatov S. V., Kyrychenko O. V. Euthanasia: National and International Experience (Based on the European Court of Human Rights Practice Materials). *Journal of Forensic Science and Medicine*. 2023. Volume 9. Issue 1. January-March. P. 33-37.

14. Пріоритетні напрями досліджень розвитку держави і права в умовах євроатлантичної інтеграції України. З нагоди 65-річчя проф. І. Біласа: колективна монографія за заг. ред. Н. Камінської. Київ ; Дрогобич : Посвіт. 2018. 276 с.

15. Серeda Т. Конституційно-правові основи інтеграції законодавства України до законодавства Європейського Союзу. *Юридична Україна*. 2017. № 4. С. 4-11.

16. Фалалєєва Л. Г. Фундаментальні права та концепція наднаціональності: новітні підходи у практиці Європейського Союзу. *Наукові записки Інституту законодавства Верховної Ради України*. 2018. № 2. С. 58-67.

Інтернет-ресурси:

1. <http://www.president.gov.ua/> - Офіційний сайт Президента України.
2. <http://www.rada.gov.ua/> – Офіційний портал Верховної Ради України.
3. <http://www.kmu.gov.ua/> – Офіційний портал Кабінету Міністрів України.
4. <http://vkksu.gov.ua/> – Офіційний сайт Вищої кваліфікаційної комісії суддів України.
5. <http://www.rada.kiev.ua/laws/pravo/all/sites.htm> – перелік серверів державних органів на сайті Верховної Ради України.
6. <http://www.scourt.gov.ua/> – Офіційний сайт Верховного Суду.
7. <http://www.minjust.gov.ua/> – Офіційний сайт Міністерства юстиції України.

Розглянуто і схвалено на засіданні кафедри загальноправових дисциплін Навчально-наукового інституту права та інноваційної освіти, протокол від 28.08.2023 р. № 1.

Директор
Навчально-наукового інституту
права та інноваційної освіти

Вікторія САВЩЕНКО